

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur aliæ objectiones, contra secundam & tertiam
conclusionem fieri solitæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

talem humanitatem sanctificat formaliter, non autem esse causam vel signum sanitatis, non est tamen formalis denominatio à significatione aut causalitate sanitatis sed ab ipsa sanitate significata, vel causata: sic esse deificatum, tametsi explicetur per hoc quod est esse deitatis conjunctum non est tamen effectus formalis, seu denominatio à conjunctione deitatis sed ab ipsa divinitate; unde ex eo quod unio hypostatica sit formalis ad deitatem conjunctionis, non sequitur esse formam deificantem formaliter, sicut nec conjunctionis cum igne, est id à quo lignum constituitur ignitum formaliter, sed ignis ipse: quo exemplo usus est Damascenus ad explicandam deificationem humanitatis à Verbo.

Dici etiam potest, SS. Patres solum velle unionem sanctificari humanitatem Christi vitaliter, inchoative, & unitivè, quatenus unio humanitatis ad Verbum, est via ad sanctitatem à divinitate præstandam, non verò eam sanctificari à modo unionis formaliter.

Obijciens secundo: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato sive actuali sive habituali incompatibilis est, ut dicemus infra, cum agemus de impeccabilitate Christi. Sed forma expellens de impeccabilitate Christi. Sed forma expellens peccatum, & cum illo incompatibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter. Ergo modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat.

Respondetur primò, concessâ Majori, distinguendo Minorem: Forma expellens peccatum, & cum illo incompatibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter, sanctificatione positiva, nego Minorem: sanctificatione negativâ, transit Minor. Similiter distinguo Consequens: Modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat, sanctitate negativâ, consistente in expulsiōe peccati, transit: sanctitate positiva, quæ consistit in hoc quod est diligere amabiliter, & in ordine ad vitam æternam, nego.

Respondetur secundo distinguendo Majorem: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato incompatibilis est, ratione sui, & directè, nego Majorem: indirectè, & ratione Divinitatis cui unit humanitatem, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris nego Consequentiam.

Explicatur & illustratur solutio hoc exemplo: Actus charitatis in sententia asserente non posse elici de potentia absoluta nisi à gratia habituali, cum peccato incompatibilis est, quia cum gratia essentialiter connectitur, quæ cum peccato habituali incompatibilitatem habet; & tamen actus dilectionis non sanctificat formaliter, quia non pugnat cum peccato directè & ratione sui, sed indirectè & ratione alterius, nempe ratione habitualis gratiæ cui connectitur. Ita pariter licet modus unionis hypostaticæ cum peccato incompatibilis sit, quia tamen non pugnat cum illo directè & ratione sui, sed indirectè & ratione divinitatis cui unit humanitatem istam non sanctificat formaliter, sed vitaliter tantum & inchoative, quatenus est via ad sanctitatem à Divinitate præstandam.

Obijciens tertio: Ab illo sanctificatur formaliter humanitas Christi, à quo deificatur formaliter: Sed deificatur formaliter à modo unionis hypostaticæ. Ergo ab illo sanctificatur formaliter. Major patet Minor probatur Humanitatem esse deificatam, nihil aliud est quam esse divinitati conjunctam. Sed esse conjunctam divinitati, est formalis effectus unionis hypostaticæ: Ergo humanitatem esse deificatam, præstat ab unione formaliter.

Respondetur concessâ Majori, negando Minorem: nam sicut esse visum, quamvis explicetur per hoc quod est terminare visionem, non est formalis effectus seu denominatio terminationis, sed visionis terminatæ; & esse sanum in medicina, & una, quamvis explicetur per hoc quod

est esse causam vel signum sanitatis, non est tamen formalis denominatio à significatione aut causalitate sanitatis sed ab ipsa sanitate significata, vel causata: sic esse deificatum, tametsi explicetur per hoc quod est esse deitatis conjunctum non est tamen effectus formalis, seu denominatio à conjunctione deitatis sed ab ipsa divinitate; unde ex eo quod unio hypostatica sit formalis ad deitatem conjunctionis, non sequitur esse formam deificantem formaliter, sicut nec conjunctionis cum igne, est id à quo lignum constituitur ignitum formaliter, sed ignis ipse: quo exemplo usus est Damascenus ad explicandam deificationem humanitatis à Verbo.

Obijciens quarto: Unio hypostatica seu modus substantialis unionis, est donum nobilius & perfectius gratiæ habituali: Sed gratia habitualis reddit hominem formaliter sanctum: Ergo à fortiori unio hypostatica sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Sed nego Consequentiam & paritatem, esto enim unio hypostatica excellentior sit habituali gratiæ, quia tamen ad diversos ordines spectans: nam gratia in suo ordine obtrinet rationem naturæ seas verò unio hypostatica, seu modus substantialis unionis, inde fit quod gratia habitualis sanctificare possit formaliter, non autem unio hypostatica; illa enim est forma sanctificans quæ est radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & quæ proinde in tali ordine se habet per modum naturæ.

Obijciens quinto: Modus substantialis unionis, verè & propriè gratia est, unde Augustinus supradictus, unionem humanitatis ad Verbum, *summam gratiam*, appellat: Ergo ex vi illius Christus ut homo gratus est & Deo acceptus, ac proinde sanctus formaliter.

Sed nego etiam istam consequentiam, nam omne beneficium nobis à Deo gratuito concessum, gratia est, & talis nuncupatur à Theologis, & tamen omne beneficium sic à Deo nobis concessum, non significat nos formaliter, ut constat in fide, quæ beneficium est, & gratia supernaturalis, & tamen homines per fidem non sanctificati formaliter, certum de fide est, & à Tridentino definitum. Constat etiam in dono charitatis sive actualis sive habitualis, quod gratia est, & tamen non reddere hominem gratum & sanctum formaliter, frequentior Theologorum sententia docet. Constat pariter in visione beatifica, quam esse maximam gratiam & donum, nullus inquiri potest; & tamen ipsa non sanctificare formaliter, probabilior tenet sententia. Non ergo valet ista consequentia: Modus substantialis unionis est gratia facta humanitati Christi; reddit illam gratam & sanctam formaliter.

S. III.

Solvuntur alie objectiones, contra secundam & tertiam conclusionem fieri solite.

Obijciunt primò contra secundam conclusionem: Gratia unionis, prout gratia unionis est, sanctificat humanitatem Christi formaliter, ut articulo precedenti ostensum est: Sed Personalitas Verbi ratione illius quod addit ad Divinitatem, est gratia unionis. Ergo prout sic sanctificat Christi humanitatem formaliter. Minor probatur Gratia unionis est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi: Sed personalitas Verbi, ratione superaddita à essentiali, est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi, cum prout sic

terminet humanitatem, & illam subsistentem constituat. Ergo personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad divinam essentiam, est gratia unionis facta humanitati Christi.

46. Respondeo distinguendo Majorem: Gratia unionis complete sumpta, sanctificat humanitatem Christi formaliter, concedo Majorem; incomplete sumpta, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

47. Explicatur solutio hoc exemplo, seu hac instantia: Modus substantialis unionis, in sententia illorum qui illum in humanitate Christi admittunt, verè gratia unionis est, cum sit donum substantiale, personaliter humanitati Christi collatum; & tamen quia non est gratia unionis complete & adæquate sumpta, sed incomplete tantum & inadæquate, non sanctificat humanitatem Christi formaliter, juxta frequentiores Theologorum sententiam. Ita pariter, quia personalitas Verbi, ut terminans ratione sui humanitatem, pro priori ad unionem cum divina natura, quæ mediante personalitate unitur, non est gratia unionis consummate & complete, sed incomplete & vialiter (talis enim gratia complete consistit in unionem cum divina natura) ideo personalitas Verbi, prout immediate & ratione sui unita humanitati, illam non sanctificat formaliter, sed ratione naturæ divinæ quam unic, & quæ transcendentaliter in ea includitur.

48. Obijciunt secundo: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod terminat hypostaticum amorem: Sed personalitas Verbi ratione illius quod addit ad essentiam, terminat amorem hypostaticum: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, ut virtualiter distinctam à natura divinæ. Minor est certa, Major verò suadet. Amor hypostaticus est major amore adoptivo: Sed per id sanctificatur homo formaliter, quod terminat amorem Dei adoptivum: Ergo per id etiam sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod amorem hypostaticum terminat.

49. Respondeo distinguendo Majorem quod terminat amorem hypostaticum ultimo, concedo Majorem non ultimo, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Et in isto in modo unionis, ratione cuius terminat humanitas Christi amorem hypostaticum, in sententia illorum qui talem modum in humanitate Christi admittunt; quia tamen ille modus non est terminus ultimus talis amoris, sed ulterius tendit, nempe ad Verbi subsistentiam, non sanctificat Christi humanitatem. Sic in presenti, quia amor hypostaticus non sistit in subsistentia Verbi, sed ulterius tendit ad communicandam naturam divinam, non subsistentia, sed natura ultimo terminans, humanitatem Christi sanctificat.

50. Dices, Terminus non ultimus prædestinationis adoptivæ, sanctificat animam iusti, scilicet gratia habitualis: Ergo etiam terminus non ultimus prædestinationis hypostaticæ, sanctificabit formaliter humanitatem Christi.

Sed nego Consequentiam, nam inter terminos non ultimos prædestinationis adoptivæ continetur habitualis gratia, quæ cum natura sit in ordine supernaturali, est sufficiens ad sanctificandum formaliter; & ideo sanctificat, non quia terminus est prædestinationis adoptivæ, alias omnis terminus hujus prædestinationis sanctificaret formaliter, quod est falsum, cum nec auxilia sufficiant nec efficacia, nec actus cōtritionis, nec alia dona gratiæ, imò nec visio beatifica, quæ terminus ulti-

mus est, præbeant sanctitatem formalem, sed deo sanctificat, quia talis terminus est, nempe quo Dei natura participata invenitur: personalitas autem Verbi, ratione illius quod divinitas præaddit, non est natura divina nec perfectissima nec per participationem; & ideo quamvis terminet non ultimo Christi prædestinationem, non sanctificat humanitatem Christi formaliter.

Obijciunt tertio: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat: Sed personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat Christi humanitatem, cum deificet illam substantialiter, gratia verò solum accidentaliter: Ergo à fortiori personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Respondeo non quolibet deificationem, sed illam quæ est naturæ sub conceptu naturæ, est deificationem, cum forma sanctificans sit radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & terminet amorem divinum, dando radicaliter vim ad Deum redamandum unde quia gratia habitualis, ratione sui deificat deificatione naturæ, quamvis participatæ, personalitas autem Verbi, prout à natura distinguitur, non deificat deitate naturæ, sed deitate communi naturæ & omni formalitati divinæ. Inde fit quod gratia habitualis sanctificat formaliter, locus autem Verbi personalitas, ratione illius quod superaddit naturæ. Unde ad argumentum in forma respondetur, distinguendo Majorem: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat, deificatione naturæ, concedo Majorem: quia illam deificat quomodo cunque, seu quacumque deificatione, nego Majorem. Similiter distinguendo Minorem: Personalitas Verbi ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat, deificatione naturæ, nego Minorem. Deificatione communi naturæ & omni formalitati divinæ, concedo Minorem, & nego Consequentiam.

Obijciunt quarto: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, cui immediatius unitur: Sed immediatius unitur substantiæ Verbi, quam naturæ divinæ, cum isti mediante solum Verbi personalitate conjungatur: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, non verò per naturam divinam.

Respondeo Majorem esse absolute falsam, & instantiam habere manifestam, tum in unionem gratiæ habitualis ad animam, cui immediatius anima unitur, quam gratiæ habituali, & tamen non per unionem, sed per gratiam sanctificatur formaliter: Tum etiam in modo unionis hypostaticæ, quem aliqui inter humanitatem assumptam & Verbum divinum admittunt; illi enim immediatius unitur humanitas, quam substantiæ Verbi; & tamen ab illo non sanctificatur formaliter, ut in prima conclusione ostendimus, & recentiorum Theologorum sententia. Major ergo solum est vera, quando illud cui immediatius unitur humanitas, forma sanctificans est: unde quia personalitas Verbi, ratione superadditi ad essentiam, sanctitas formalis non est, per illam solum conceptu, quamvis immediatius unitam, non sanctificatur humanitas Christi, sed per naturam divinam, quæ ratione sui forma sanctificans est.

Obijciunt quinto contra tertiam conclusionem: Ut divinitas præstet humanitati sanctitatis effectum, requiritur quod ei ut forma physica unitur: Sed divinitas non potest per modum forme physice humanitati uniri, cum physica informatio

pro dicat imperfectionem naturae divinae repugnantem: Ergo divinitas non potest sanctitatis effectum praestare humanitati assumpta, seu illam sanctificare formaliter.

Respondendo negando Majorem, sicut enim in adversa sententia personalitas sanctificat humanitatem, non per physicam informationem, sed per solam terminationem; ita divinitas illam sanctificare potest, absque eo quod illi per modum formae informantis physice uniatur, per hoc solum quod illi conjungatur per modum termini ipsam terminantis, non immediate, & ratione sui, sed mediate, & ratione subsistentiae personalis Verbi, in quo transcendentaliter includitur unio enim mediata divinitatis cum humanitate, sufficit ut ab illa sancta constitutur, ut supra ostensum est.

Ad majorem hujus difficultatis elucidationem, & plurium argumentorum solutionem, Advertendum est, in sanctitate duas includi rationes seu conceptus inadaequatè distinctos, primus est esse radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, secundus est esse obiectum congruum dilectionis divinae amabilis: quavis autem natura divina non communicetur, nec possit communicari humanitati Christi sub primo conceptu seu formalitate, quia hoc importat imperfectionem formae physicae, naturae divinae repugnantem, bene tamen secunda, quia talis conceptus seu formalitas, nullam dicit imperfectionem. Sicut in visione beatifica, essentia divina communicatur intellectui beatorum sub ratione speciei, non tamen ut principium intelligendi, quia in conceptu & munere speciei nulla includitur imperfectio, bene tamen in conceptu radicis & principii intelligendi.

Dices primo: In gratia isti duo conceptus distinguuntur inadaequatè, & tamen non potest communicari sub uno, nisi communicetur sub alio: Ergo pariter in natura divina.

Sed nego consequentiam & paritatem, ob duplicem rationem discriminis: Prima est, quia gratia non potest nisi uno modo communicari, scilicet per inhaesionem: eo autem ipso quod sic communicetur, necessario utrumque munus praestatur, reddique hominem obiectum congruum divinae dilectionis, & radix est actionum vitalium intelligendi & amandi Deum. Natura vero divina communicari potest per immediatam & mediatam terminationem, & communicata hoc secundo modo, reddit humanitatem Christi obiectum congruum divinae dilectionis, absque eo quod suppleat in ea radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, sed hoc praestatur à gratia habituali animae ejus infusa, illa enim in Christo, sicut & in aliis sanctis, est principium radicale vitae supernaturalis, seu actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, ut infra patebit.

Secunda, quia omne subiectum capax sanctitatis, est etiam capax vitalitatis illius: non stat autem formam communicari, non communicato omni effectu ejus subiectum est capax: potest autem aliquid esse capax sanctificationis à natura divina, absque eo quod sit capax vitalitatis increate illius.

Dices secundo: Conceptus radicis est prior in natura divina. Sed impossibile videtur communicari formam sub conceptu posteriori, nisi etiam communicetur sub priori: sicut implicat formam tribuere subiecto effectum suum formalem sem-

Tom. II.

cundarium, nisi etiam ei communicet primarium: Ergo repugnat deitatem communicari humanitati Christi sub conceptu sanctitatis, nisi etiam ei communicetur sub conceptu radicis vitalis intelligendi & amandi Deum.

Respondendo, concessa Majori, negando Minorem: Nam ratio speciei posterius se habet in natura divina ad rationem radicis, & tamen unitur intellectibus beatorum in ratione speciei, absque eo quod ipsi uniatur sub conceptu radicis: ratio etiam existentiae, secundum nostrum modum intelligendi, posterius se habet in Deo ad rationem essentiae, & tamen unitur humanitati Christi sub ratione existentiae, illam existentem constitucendo, absque eo quod ipsi uniatur formaliter sub conceptu quidditatis & essentiae. Item in personalitate Verbi prius concipitur ratio producta, sub qua constituitur Verbum; deinde ratio hypostasis, sub qua constituitur persona; postremo ratio referentis, sub qua constituitur filium; & tamen humanitati Christi non unitur sub ratione Verbi, nec sub ratione referentis, bene tamen sub ratione personae, vel hypostasis.

DISPUTATIO XII.

De Gratia Christi habituali.

Ad quaestionem 7. D. Thoma.

Considerata sanctitate Christi substantiali, quae est à gratia unionis, consequens est ut ejus sanctitatem accidentalem, quae oritur à gratia habituali, animae ejus à principio conceptionis infusa, in hac disputatione contemplerur; & quae S. Doctor quaest. 7. de hujusmodi Gratia docet, breviter exponamus.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum in anima Christi fuerit gratia habitualis?

Fuere quidam Theologi teste Paludano in 3. sentent. dist. 13. quaest. 2. qui existimaverunt gratiam habituales non fuisse in Christo, quia putabant eam omnino in eo superfluum: cum enim (inquiiebant) solum conferatur ad sanctificandum, & sine illa anima Christi per gratiam unionis perfectissime sanctificetur, omnino supervacanea videtur in Christo, subinde quae non reperitur in illo, cum ordo gratiae non minus abhorreat à superfluo, quam ordo naturae. Affirmantes tamen sententia communis est inter Theologos: eam tenent Commentatores D. Thoma in praesenti, & Scholastici cum Magistro in 3. dist. 13. oppositam ut haeticam, vel erroneam, aut saltem ut temerariam proscibentes.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & ex Scriptura & sanctis Patribus, & triplici ratione dicitur Thomae suaderetur.

Dico igitur: in anima Christi Domini fuit gratia habitualis.

Probatum primo ex Scriptura, praesertim ex illo Isaia 61. Spiritus Domini super me, eo quod unxit Dominus me: quae verba de se dicta exponitur Christus.

Yyy

Chri-